

birges, Vorberg AK. 2, 3, 7. *TRIK. H. 1034. H. an. MED. HALĪ. 2, 12.* विन्ध्यर्तयोः पादे नगयोः HARIV. 3224. कैमवते पादे R. 1, 38, 17. शैलस्य 2, 56, 15 (19 GORR.). 96, 2, 5, 36, 31. ARĀ. 4, 8. RAGH. 5, 30. MBH. 3, 12294. MEGH. 19. MĀRK. P. 56, 8, 57, 18. गिरिपादाः MBH. 3, 11026. ÇĀK. 144. BHĀG. P. 6, 4, 20. मन्द्राद्येषु पादेषु MĀRK. P. 56, 4. — 6) *Strahl* (die Strahlen werden als *Füsse* und auch als *Hände* der Himmelskörper aufgefasst) AK. 3, 4, 26, 92 H. 100. H. an. MED. HALĪ. 1, 39. मरीचिनः पादान्याद्यान्गु-
ह्तः MBH. 5, 1335. सूर्यपादाः KĀM. NĪTIS. 12, 48. PAÑKĀT. 1, 372. RĪĀGĀ-
TAR. 3, 291. चन्द्र° KUMĀRAS. 1, 61. VIKR. 45, 9. 61. MEGH. 71. 90. *Strahl*
und *Fuss* zugleich BHARTṚ. 2, 30. RAGH. 16, 53. ÇIÇ. 9, 34. — 7) *Viertel*
(*Fuss des vierfüssigen Thieres*) AK. 2, 9, 90. 3, 4, 26, 92. H. 1434. H. an.
MED. पशुपादप्रकृतिः प्रभागपादः (दीनारादिपादः DURGA) प्रभागपादसा-
मान्यादितराणि पदानि (ग्रन्थपदानि क्षेत्रपदानि वा DURGA) NĪ. 2, 7.
eines Gewichts Gold ÇĀT. BR. 14, 6, 1, 2. ऋधर्मस्य M. 8, 18. सपादे पणम-
र्हति 1/4 पादा 241. 404. JĀĪN. 2, 174. MBH. 2, 2327. एकपादेन कृषित्ते
सकृत्पाणि शतानि च 12, 8498. पादावशिष्टं SUÇR. 2, 43, 10. 50, 16. पादा-
वकृष्टं 203, 14. VARĀH. BRH. S. 5, 46. 32, 3. 42, 39. 47, 47. 52, 4. 30. 53, 14.
102, 1. 4. LAGHUC. 2, 3. 9, 20. SŪRJAS. 8, 5. 11, 21. 12, 20. 38. 41. 60. 63. 64.
RĪĀGĀ-TAR. 4, 407. वैद्यो व्याध्युपसृष्टश्च भेषजं परिचारकः । एते पादाद्यि-
कित्सायाः कर्मसाधनहेतवः *die vier Stücke d. h. erforderlichen Dinge*
SUÇR. 1, 123, 8. 18. fgg. व्यवहारस्य प्रथमः पादः (vgl. उत्तरपाद, क्रिया°)
MĀRK. 142, 20. ऋद्धि° BUAN. in Lot. de la b. l. 310. fg. Die Adhjája
in der Çaunaktjá Āturaladhjájiká (Verz. d. B. H. No. 361), in der
ÇĀtrākamlmāśā (MAHUS. in Ind. St. 1, 19) und in Pāṇini's Gram-
matik zerfallen in 4 Pāda; desgleichen der Dhanurvéda (MAHUS. in
Ind. St. 1, 21) und das VĀJU-P. (Verz. d. Oxf. H. 50, a, N.). Dagegen enthal-
ten die Adhjája in Vopadeva's Grammatik auch mehr als 4 Pāda;
vgl. auch den Schol. zu UPAL. bei PRATSCH 24. — 8) im Bes. *Versvier-
tel, Verstheil* überh. AIR. BA. 4, 4. ऋचं वार्धर्चं वा पादं वा पदं वा वर्णां वा
ÇĀK. BA. 26, 5. LĀṬI. 1, 2, 1. 10, 6, 9. KAUC. 139. 140. ĀÇV. ÇĀ. 1, 1. 5,
14. NĪ. 7, 9. 11, 6. RV. PRĀT. 16, 6. 8. 17, 15. fgg. 27. 28. VS. PRĀT. 1,
157. M. 2, 7, 7. MBH. 1, 247. 259. 2318. 3, 10669. R. 1, 2, 21. 43. पदं पादं
सोक्तम् SUÇR. 1, 13, 3. ÇRUT. 2. 23. 34. PAÑKĀT. 127, 14. पादवत् RV. PRĀT.
1, 14. — 9) *Theil* überh. (vgl. ऋषपाद्य, द्विपाद्य): दृतेः M. 2, 99. SUÇR.
2, 215, 16. — Vgl. ऋत्, ऋत्तःपादम्, उत्तरपाद, क्रिया°, गूढ° (Schlange
MBH. 7, 5407), चतुष्, चित्रपादा, जालपादा, तरणपादा, ताम्रपादा, त्रि-
पादा, द्वि°, नि°, पञ्च°.

पादक (von पाद) 1) m. oxyt. *Füsschen*: संतरा पादकां कूर RV. 8, 33,
19. — 2) adj. (f. पादिका) proparox. = पादे कुशलः gaṇa आकर्षादि zu
P. 5, 2, 64. ein Viertel von Etwas ausmachend VARĀH. BRH. S. 76, 36.
— 3) am Ende eines adj. comp. f. °पादिका, z. B. त्रिपादिका *dreifüssig*
R. 5, 17, 30. चारुनूपुरपादिका KATHĀS. 45, 234. विदीर्षीत्फुल्लपादका feh-
lerhaft für °पादिका 20, 109. — Vgl. कीटपादिका.

पादकटक (पाद + क°) m. n. *Fussring* AK. 2, 6, 3, 11. TRIK. 2, 6, 33. H.
665. HALĪ. 2, 406.

पादकोलिका f. dass. H. Ç. 133.

पादकृच्छ्र (पाद + कृ°) m. *Viertelbusse*, Bez. einer best. Busse: एकभ-
क्तेन नक्तेन तथैवापाचितेन च । उपवासेन चैकेन पादकृच्छ्रः प्रकीर्तितः

IV. Theil.

(°कृच्छ्र उदाहृतः ÇKD. nach GAUṢA-P. 103) || JĀĪN. 3, 319. Verz. d.
B. H. No. 1165.

पादक्रमिकं adj. = पदक्रममधीति वेद वा gaṇa उक्थादि zu P. 4, 2, 60.
पादक्षेप (पाद + क्षेप) m. *Fusstritt* HARIV. 16087.

पादगण्ड (पाद + गण्ड; vgl. गण्ड) m. *geschwollene Füsse* TRIK. 2, 6, 13.

पादगृह्य und पादेगृह्य (पाद, पादे loc. + गृह्य absol.) ved. gaṇa मयूर-
व्यंसकादि zu P. 2, 1, 72; vgl. oben Th. II, Sp. 835 in der Mitte.

पादग्रन्थि (पाद + ग्रन्थि) m. *Fussknöchel* UGĒVAL. zu UNĀDIS. 5, 26.

पादग्रहण (पाद + ग्रहण) n. *das Anfassen —, Umfassen der Füsse eines
Andern*, ein Zeichen der Ehrerbietung und Unterwürfigkeit, AK. 2, 7,
40. H. 844. M. 2, 217. KUMĀRAS. 7, 27.

पादघृत (पाद + घृत) n. *Schmelzbutter zum Einsalben der Füsse* MBH.
3, 13372.

पादचतुर MED. r. 306 (ÇKD. und WILS. °चतुर auch nach dieser Aut.)
und पादचत्वर H. an. 5, 40. m. 1) ein Mann, der nur Böses von Andern
zu erzählen weiss. — 2) Ziege. — 3) Sandbank. — 4) Hagel. — 5) *Fv-
cus religiosa*.

पादचापत्य (पाद + चा°) n. *unbesonnenes Setzen der Füsse, das Nicht-
hinsehen, wohin man den Fuss setzt*, JĀĪN. 1, 112.

पादचार (पाद + चार) m. *das zu Fusse Gehen* RAGH. 11, 10. °चारेण so
v. a. zu Fusse MBH. 1, 7911. R. 2, 36, 12. MEGH. 61.

पादचारिन् (पाद + चा°) adj. *auf Füßen gehend, Füsse zum Gehen ha-
bend*; Gegens. 1. ऋपद् BHĀG. P. 6, 4, 9. गिरिराजदचारीव पद्भ्यां निर्जर्य-
न्महीम् 12, 29. zu Fusse gehend, zu Fusse kämpfend; m. *Fussoldat*
H. 498. HALĪ. 2, 295. KATHĀS. 13, 39. 47, 76. 89. 50, 15.

पादज्ञ (पाद + ज्ञ) m. *der aus (Brahman's) Fuss Entstandene, ein
Çūdra* TRIK. 2, 10, 1. HARIV. 15603.

1. पादजल (पाद + जल) n. *Wasser für die Füsse, Wasser, in dem die
Füsse gewaschen worden sind*, PĀDMOTTARAKHAṆḌA 100 im ÇKD. u.
पादोदक.

2. पादजल (wie eben) adj. *wobei ein Viertel Wasser ist*: तर्कं पुनः पा-
दजलम् *drei Theile Buttermilch mit einem Theile Wasser* H. 409. —
Vgl. पादाम्बु.

पादज्ञाह (पाद + ज्ञाह) n. = पादमूल *die Wurzel des Fusses, tarsus*
gaṇa कर्णादि zu P. 5, 2, 24.

पादतल (पाद + तल) n. *Fusssohle* MBH. 13, 7444. SUÇR. 1, 25, 11. 125,
15. 127, 3. BHĀG. P. 2, 5, 41. H. 618. नो पादतले तथा निपतितम् AMAR. 62.

पादतस् (von पाद) adv. 1) *von den Füßen aus* ÇĀK. GĒH. 2, 14. मु-
खबाहूरुपादतः *aus dem Gesicht, den Armen, den Schenkeln und den
Füssen* M. 1, 31. कारु zu den Füßen stellen 4, 54. in der Gegend der
Füsse 3, 89. an, bei den Füßen: सास्त्रिन राजपुत्रीं ताममुञ्चतं च पादतः ।
ऋषादन्तिप्यं *ihn vom Pferde werfend, indem er ihn bei den Füßen
packte*, KATHĀS. 10, 123. — 2) *nach dem Versviertel* RV. PRĀT. 17, 15. 24.

— 3) *schrittweise, stufenweise*: निस्त्रयार्थं मितार्थश्च तथा शासनवाक्कः ।
सामर्थ्यात्पादतो कृणो (so v. a. *der je nachfolgende geringer als der vor-
angehende*) हृतस्तु त्रिविधः स्मृतः || KĀM. NĪTIS. 12, 3; vgl. पादकीनात्

पादत्र oder पादत्रा (पाद + त्र, त्रा) *Fussbedeckung, Schuh*: ऋपपादत्र
adj. RĪĀGĀ-TAR. 5, 195.